

Barcelona presenta l'informe *La bretxa digital a la ciutat de Barcelona*

- » L'Ajuntament de Barcelona enquesta 2.542 ciutadans i ciutadanes per analitzar la bretxa digital a la ciutat així com l'impacte de la pandèmia en els usos de les tecnologies de la informació i la comunicació
- » La immensa majoria de la ciutadania, un 92%, viu en llars connectades a internet i només un 8% de les llars no disposen de connexió a la xarxa
- » En quatre anys, les llars de renda baixa han incrementat el seu nivell de connexió del 75 al 91%, reduint a només 6 punts la diferència amb les llars de renda alta
- » El teletreball s'ha enfortit durant el confinament. Un 59% de les persones ocupades ha pogut desenvolupar la seva activitat laboral a distància però només el 43,7% de les persones que viuen en zones de renda baixa van poder teletreballar
- » Pel que fa a l'educació online, un 73,2% de l'alumnat menor de 16 anys ha pogut estudiar de manera telemàtica durant el confinament però un 26,8% no ha pogut fer-ho. Les dificultats per seguir l'educació en línia ha sigut majors entre les famílies de renda baixa
- » En els darrers quatre anys, els usos que més han crescut han sigut els cursos de formació, que s'han triplicat (del 13,5 al 48%), les cites o consultes mèdiques, que s'han doblat (del 35 al 70%), la realització de tràmits amb l'administració (del 42 al 75%), i la compra-venda de béns o serveis (del 53 al 76%)

Un 92% de la ciutadania de Barcelona viu en llars connectades a Internet i només un 8% de les llars no disposen de connexió. D'aquest accés generalitzat a la xarxa destaca el fet que en els darrers quatre anys, s'ha reduït de forma notable la bretxa de connexió per nivell de rendes. En concret, les llars de renda baixa han incrementat el seu nivell de connexió 16 punts percentuals, passant del 75 al 91%. La pandèmia, però, ha posat en evidència l'existència i l'agreujament de desigualtats en l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) i en l'accés al teletreball o l'educació online.

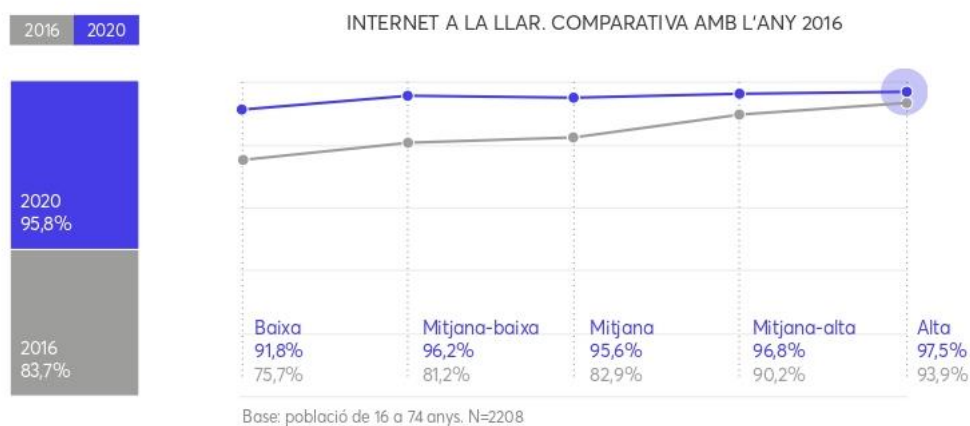
Aquestes dades formen part de l'informe *La bretxa digital a la ciutat de Barcelona*, que ha realitzat l'Ajuntament de Barcelona a través de la Fundació BIT Habitat amb la col·laboració de Mobile World Capital Barcelona (MWCcapital). Es tracta d'una enquesta que s'ha fet a 2.542 ciutadans i ciutadanes durant la tardor del 2020 i que ha servit per analitzar la bretxa digital a la ciutat així com l'impacte de la pandèmia en els usos de les TIC.

D'una banda, l'estudi avalua l'evolució de la bretxa des de l'anterior enquesta realitzada el 2016 per la MWCcapital, incorporant com a novetat informació del grup de persones majors de 74 anys. D'altra banda, i en l'actual context pandèmic, l'enquesta ha permès analitzar com el confinament provocat per la crisi de la covid-19 ha modificat el comportament en l'ús de les TIC.

A grans trets, es pot dir que els efectes de la crisi sanitària de la covid-19 han impactat en tots els sectors socials i han provocat una modificació del comportament digital de quasi tots els grups socials i una diversificació dels seus usos. La majoria de ciutadans no només han utilitzat més les TIC durant el 2020 sinó que s'han generalitzat determinades activitats en línia que abans eren minoritàries, com el teletreball, l'educació en línia i la tramitació electrònica. Activitats que juntament amb la necessitat d'usar les TIC per qüestions urgents i bàsiques durant la pandèmia, han agreujat desigualtats prèvies, vinculades al tipus de treball, el nivell formatiu i les habilitats digitals.

Es generalitza l'accés a internet i es redueix la bretxa de connexió segons nivell de rendes

L'enquesta mostra com la immensa majoria de la ciutadania de Barcelona està connectada a internet (92%). Només un 8% de les llars no disposen de connexió a Internet i la majoria d'aquestes llars, un 55%, estan formades per persones de més de 74 anys. Destaca que la bretxa de connexió per nivell de rendes s'ha reduït notablement a Barcelona durant els darrers 4 anys. Les llars de renda baixa han incrementat el seu nivell de connexió del 75 al 91%, reduint a només 6 punts la diferència amb les llars de renda alta. (91% versus 97%).

*Gràfic. Internet a la llar. Comparativa amb l'any 2016.*No incorpora majors 74 anys*

Pel que fa a les llars que no tenen connexió, dos terços de les persones que no tenen connexió, no la tenen perquè no saben utilitzar Internet (32%) o no l'utilitzen (33%), i només un 12% afirma que no en pot assumir el cost. És a dir, només un 1% dels enquestats no tenen connexió per problemes econòmics.

En relació amb el gènere, hi ha més homes connectats (95%) que dones (90%), una tendència que s'explica per la presència de més dones grans en la nostra societat: el 42% de les persones no connectades són dones de més de 75 anys.

Els estudis i l'ocupació són factors determinants en termes de connectivitat: les persones que tenen estudis universitaris estan més connectades (97%) que les que tenen estudis obligatoris (79%) i tant els ocupats (97%) com els aturats (91%) estan més connectats que els jubilats o pensionistes (80%).

Finalment, un 2% dels entrevistats declaren tenir alguna discapacitat que els dificulta l'accés a internet, i d'aquestes, dues de cada tres persones no disposen de les eines tecnològiques per superar-les.

Millors connexions gràcies a la fibra òptica

Paral·lelament, la qualitat de connexió també millora respecte fa quatre anys i l'expansió de la fibra òptica ha generat un impacte similar a totes les llars, independent del nivell de renda.

S'ha produït un increment molt notable de la connexió a través de fibra òptica que, en quatre anys, passa del 50 al 84% de les llars i la qualitat de la connexió obté dels enquestats una nota mitjana d'un 7,81 sobre 10.

Pel que fa als dispositius personals, un 91% de les persones enquestades, una immensa majoria de barcelonins disposen d'un telèfon intel·ligent i d'aquests, un 91% té contractada una tarifa de dades per al seu dispositiu.

Si comparem amb el 2016, el nombre de persones de menys de 75 anys amb telèfon intel·ligent s'ha incrementat en 11 punts, del 84 al 95%, i les diferències entre grups de renda s'han reduït substancialment.

Les llars de renda més alta tenen una mitjana de 6 dispositius i les de renda més baixa menys de 5

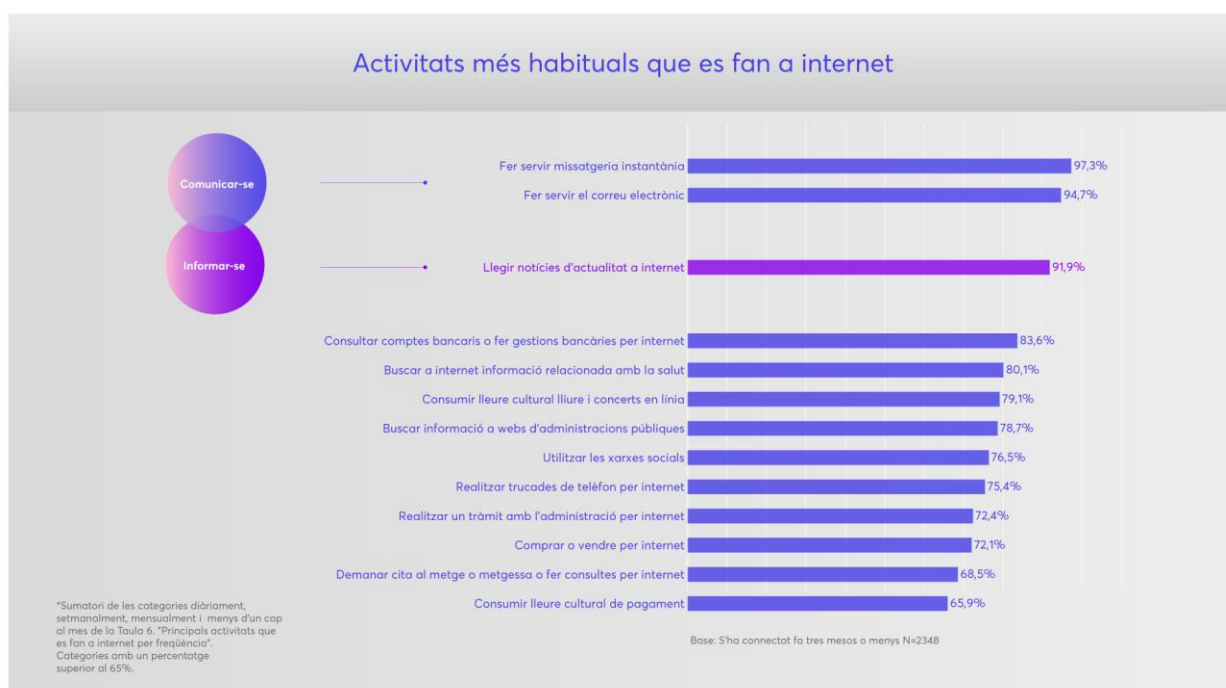
La mitjana de dispositius per llar mostra una radiografia diferent segons grups de renda. A les llars de renda més alta, la mitjana de dispositius és de 6 (2,3 per persona) mentre als domicilis amb un nivell de renda més baix descendeix fins als 4,8 (1,9 per persona).

En tot cas, els dispositius mòbils i tàctils tenen una distribució més equilibrada entre la població que aquells amb teclat (ordinadors portàtils i de sobretaula), que tenen una major presència en les llars amb estudiants i persones ocupades.

L'ús d'Internet: Un 90% de la ciutadania es connecta diàriament a Internet però un 35% dels majors de 74 anys no s'ha connectat mai

En relació a l'ús, el 90% de les persones entrevistades s'havia connectat el dia abans de respondre l'enquesta i, si considerem la població menor de 75 anys, el percentatge arriba al 96%, 11 punts més que el 2016. Per contra, només el 47% dels majors de 74 anys es connecten diàriament i un 35% dels majors de 74 anys no s'ha connectat mai.

Les activitats més habituals a la xarxa son per comunicar-se, ja sigui per missatgeria instantània (97%) o correu electrònic (95%), i per informar-se (el 92% llegeix notícies d'actualitat).

Gràfic. Activitats més habituals que es fan a internet

L'ús de les xarxes socials és del 76% i l'ús de lleure cultural lliure s'apropa al 80%, mentre que el 66% consumeix lleure cultural de pagament. També són molt habituals (superiors al 80%), la consulta de comptes bancaris, la cerca de d'informació relacionada amb la salut i la consulta de webs de l'administració pública.

Comparant les dades amb el 2016, els usos que més han crescut han sigut els cursos de formació, que s'han triplicat (del 13,5 al 48%), les cites o consultes mèdiques, que s'han doblat (del 35 al 70%), la realització de tràmits amb l'administració (del 42 al 75%), la realització de trucades (de 53 al 76%) i la compra-venda de béns o serveis (del 53 al 76%).

L'emergència sanitària ha provocat un augment de l'ús de les TIC

L'ús de les TIC s'ha incrementat durant els darrers mesos per a un 62% de les persones entrevistades com a conseqüència de la crisi sanitària de la covid-19. El teletreball, l'educació en línia i l'administració electrònica són les activitats que lideren aquest increment, que ha sigut

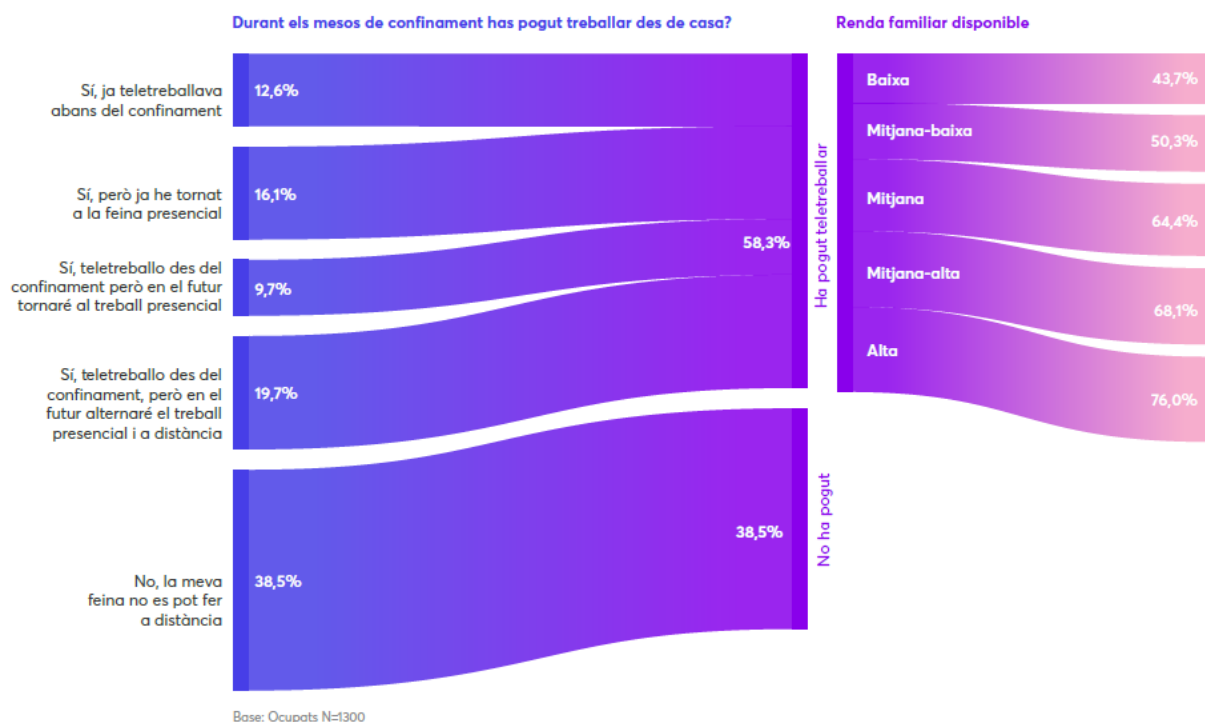
lleugerament superior a les zones de renda mitjana, mitjana-alta i alta que a les zones de renda baixa o mitjana-baixa.

Els estudiants (82%), les persones amb estudis universitaris (67%), les persones ocupades (67%) i les persones en cerca de feina (65%) han ampliat especialment el seu accés a la xarxa.

El 56,3% de les persones que viuen en zones de renda baixa no van poder teletreballar

El teletreball s'ha enfortit durant el confinament. Gairebé un 59% de les persones ocupades ha pogut desenvolupar la seva activitat laboral a distància al llarg d'aquest període, però prop d'un 39% no va poder teletreballar perquè la seva feina no es podia fer a distància.

L'enquesta mostra diferències significatives segons renda: el 43,7% de les persones que viuen en barris de renda baixa van poder teletreballar i un 56,3% no van poder teletreballar. En canvi, només un 24% de les persones que viuen en àrees de renda alta es van trobar en aquesta situació de no poder fer teletreball.

Gràfic. Persones que han pogut teletreballar durant el confinament: total i segons renda familiar.

Entre les persones que van teletreballar, el nivell de satisfacció va ser del 62% i més de la meitat voldrien incorporar aquesta fórmula en el futur, però només un 13% ja teletreballava abans de la irrupció de la pandèmia.

Les dificultats per seguir l'educació en línia ha sigut majors entre les famílies de renda baixa

L'educació a distància ha estat possible, en gran mesura, gràcies a les TIC. Un 73,2% dels menors de 16 anys escolaritzats han pogut seguir els seus estudis de manera telemàtica durant el confinament, segons declaren les persones enquestades que conviuen a la mateixa llar, i un 26,8% no ha pogut fer-ho.

Gairebé la meitat dels que no ha seguit l'educació a distància, (un 48%) afirmen que la seva escola no havia ofert educació telemàtica, un 16% va tenir problemes de connectivitat –un 9% per falta de dispositius i un 7% perquè no tenia una connexió amb prou qualitat- i un 19% al·lega manca de temps o de formació per part dels seus familiars.

Ara bé, en les llars de renda baixa, més d'un 50% dels que no han seguit l'educació en línia ha estat per no tenir dispositius suficients, no disposar de bona connexió o no tenir la formació necessària. En els trams de renda més alts, aquests motius només representen el 20-22% de les respostes.

Per contra, en aquests trams de renda mitjana i alta, el motiu principal que s'al·lega és que l'escola no va oferir educació en línia. En el tram de renda més alta, també resulta significatiu que el 25% considera que no ha tingut temps per fer el seguiment de l'educació dels fills.

Finalment, més enllà de l'ensenyament dels menors, cal destacar que un 39% dels majors de 16 anys han realitzat algun tipus de formació en línia durant el confinament, tant reglada (10%) com no reglada (4%), i ja sigui en l'àmbit laboral (14%) o per lleure (5%).

La tramitació electrònica és majoritària entre les persones amb estudis universitaris però minoritària entre les persones sense estudis

La situació de confinament i la crisi sociosanitària han disparat els tràmits mitjançant l'administració electrònica. Més del 75% de les persones que viuen en àrees de renda mitjana o superior han fet tràmits electrònics amb l'administració, però només el 63% de les àrees de renda baixa. Un 81,9% de les persones amb estudis universitaris han realitzat aquest tipus de tràmits, però només el 28,7% de les persones sense estudis. I més del 80% de les persones de menys de 55 anys els han utilitzat, però només un 34% dels majors de 75 anys.

Anàlisi qualitatiu del programa Agents TIC

Aquesta realitat s'ha evidenciat i contrastat també a través del Programa Agents TIC, impulsat per l'Ajuntament en el marc del Pla de Xoc d'Inclusió Digital, per acompanyar a la ciutadania en la realització de diferents tràmits electrònics amb l'administració.

Al llarg del període analitzat -del 21 de setembre al 31 de desembre)-, el programa Agents TIC ha resolt 3.068 tràmits electrònics i ha atès presencialment 1.904 persones, dedicant-los una mitjana de 30 minuts d'atenció per persona. Dues de cada tres persones han requerit suport per demanar ajuts de tipus econòmic, principalment subsidis i prestacions per a la desocupació (33%). També son significatius els tràmits per sol·licitar l'ingrés mínim vital (21%), i la renda garantida de ciutadania (8%).

L'estudi qualitatiu del programa i de les atencions fetes posa en evidència que la bretxa digital, vinculada no només a l'equipament sinó també a les habilitats digitals, és més profunda entre la població més vulnerable.

Una exposició sobre la bretxa digital a Ca l'Alier

Coincidint amb la realització de l'enquesta, a Ca l'Alier, centre de la innovació urbana i seu de la Fundació Bit Habitat, s'hi pot veure una exposició sobre la bretxa digital a la ciutat de Barcelona al 2020. Tota la informació de la exposició es pot trobar en aquest enllaç.

<https://expobretxadigital.bithabitat.barcelona/informacio>.